

Rigsdagstidende.

1852. Forhandlingerne paa Landstinget. № 149.

Tredie Session.

76de Møde.

Mandagen den 9de Februar.

(Fortf.)

Stampe (fortsat): Jeg vil blot tillade mig at henvise til Kjøbstadmøllerne; man kunde tænke sig det Tilfælde, at alle Bagerne og Brændeviinsbrænderne i en Kjøbstad kunde slaae sig sammen og i Forening opføre en Mølle, og derved betage Kjøbstadmøllerne deres allervigtigste Indtægt. Med Hensyn til, hvad der er yttret, at det, dersom disse Ord „eller Næringsdrift“ skulde udgaae af Lovudkastet, da ikke skulde være Landboerne tilladt at kunne male til deres Kreaturer, da troer jeg, at det i sin Tid har været under Forhandling i den Commission, som var nedsat i Anledning af Forordningen 3die Januar 1825, og man antog da, at Sædegaardene maatte have denne Ret, og hvad der hidtil i den Retning har været tillagt Sædegaardene, troer jeg, at det er den almindelige Mening, at alle Landboere ved denne Lov skulde have Ret til (Ja!).

Indenrigsministeren: Jeg skal kun tillade mig at yttre, at, dersom der er en saadan Tvivl tilføede, kan jeg for mit Vedkommende ikke have Noget imod, at der bliver gjort et Forslag til, at der kom til at staae: „Enhver skal for sin Person være berettiget til at opføre nye Møller til al Slags Formaling til Brug i egen Huusholdning eller Næringsdrift“. Men det forekommer mig endnu, at, naar der staaer Ordene: „egen Huusholdning“, saa gaaer Lovudkastet ud fra den Forudsætning, at der ikke kan danne sig noget Interesseselskab.

Schytte: Den ærede 3die Landstingsmand for 10de Kreds (Bruun) yttrede, at han ansaae den Endring, som Udvalget havde til-

ladt sig, at stille til § 2, for saa indgribende, at han maatte fraraade den; jeg kunde stille Sætningen om og sige, at § 2 i det Hele gjorde saa indgribende Forandringer i Møllernes bestaaende Rettigheder, at jeg, hvis jeg ikke af andre Hensyn havde indskrænket mig til at slutte mig til Udvalgets Endringsforslag, vilde have stemt mod hele Paragraphen; men jeg vil tillade mig at bemærke, at, naar vort Endringsforslag ikke gaaer igennem, saa faaer § 2 en saadan Indskydelse paa Møllernes hele Stilling, at det vil blive særdeles lidet, som vindes for dem ved den Tidfrist af 15 Aar, som Thinget nu ved den sidste Afstemning har vedtaget, for at de kunne møde en kommende Concurrents; thi, foruden at man med flere Næringsveie, for Exempel med Dampbrænderierne, iøieblikkelig vil forbinde Mølleriets, saa behøves der blot at ansøges flere Bevillinger, for Exempel til Anlæg af Brændeviinsbrænderi, Bageri, Bryggeri, Stivelsesfabrik og mangfoldige lignende andre Anlæg, og Møllebruget vil da ligefrem følge med ved disse Bevillingers Erhvervelse. Den ærede Taler har tillige gjort opmærksom paa, at han ikke fattede, hvorledes det skulde controleres, naar for Exempel en Brænderieier havde Rettighed til at have sin egen Mølle til at male til Huusholdningsbrug, at han da ikke tillige malede til sin Bedrift, for det er ganske vist, det er vanskeligt at controlere, og det er en af de Ulemper, som Udvalget ikke ved nogen Endring har seet sig istand til at afhjælpe, men der er dog det at mærke, at den Paagjældende i saa Fald begaaer et Rettsbrud, en Lovovertrædelse, for hvilken han kunde dømmes, og som ogsaa Loven har en Straffebestemmelse for. Desuden ligger der ogsaa nogen Control i selve Forholdene; thi, dersom f. Ex. en Bager, Brygger, Brændeviins-